

at de lærer deres Roller godt, saa de ikke behøver at tage hvert Ord af Sufflørers Mund, som det af og til var Tilfældet her.

Efter disse velmente Vink et Par Ord om de enkelte Roller.

Berthas Fremstillende var netop saa klog og sund, saa hjærlig og brutal hensynsløs, som hun skulde være; en Smule mere Modulation i Stemmen, lidt mere Bevægelighed i Trækkene, og hun vilde have været Fru Edgreens Bertha lyslevende. Moderens Klynken var grumme naturlig, og der var Øjeblikke, hvor Spillet virkede fuldstændig illuderende.

Husholderskens lille Rolle udførtes kvikt og vakte megen Muntherhed.

Uheldigst var ubetinget Lissies Fremstillende, dog havde ogsaa hun sine lyse Øjeblikke.

Blandt Herrerne bar Svigersønnen Prisen. Rollen blev udført særdeles net og forstandigt, han tog sig godt ud og førte sig med Utvungenhed paa Scenen. Fuldmægtig Lundberg spilledes mindst godt, maaské var ogsaa Rollen den mindst taknemlige, medens derimod den gamle Ødelands Parti var lagt i gode Hænder og fik en tilfredsstillende Udførelse.

I det hele taget kan vi kun lykønske Arbejderne til deres Foretagende og bede dem blive ved, som de har begyndt, saa vil de maaské i Tiden opnaa noget betydeligt.

Vore bedste Ønsker følger dem.

Fru Edgreen fik ikke sit Stykke opført paa det kgl. Theater, hvor det dog efter sit Indhold og Værd havde hjemme, men hun fik det spillet i „de samlede Kvindeforeninger“ af Arbejdere for Arbejdere med en Forstaaelse, som maaské vilde have glædet Forfatteren mere, end om virkelige Kunstnere havde udført det. Det er i det brede Lag af Befolkningen, at vore moderne Forfattere skal have Støtte for de nye Tanker.

Proletarkvinden som Hjem- og Industrislavinde

af Anna Jensen.

II.

At Kvinderne maa arbejde, ude saa vel som hjemme, er i og for sig ikke noget beklagelsesværdigt — tværtimod. Det er just igennem Arbejde og selvstændigt Erhverv, at de skal vinde Selvstændighed og økonomisk Uafhængighed. Selve Udviklingen af Samfundsforholdene hjælper paa sin Vis Kvinderne frem, idet Industrien stedse mere og mere tager kvindelig Arbejdskraft i sin Tjeneste, og derved viser Kvindens fremtidige Stilling som Arbejderske.

En anden Side af Sagen er imidlertid denne, at Proletarkvinden, ved Omstændighedernes Magt, mere og mere føres ind paa Arbejdsmarkedet som Lønarbejderske og delvis Familieforsørgerske, og i denne sin Virksomhed, lige saa vel som mandlige Ar-

bejdere, paatager sig en Arbejdstid paa 12 à 14 Timer o. s. v., trods dette maa hun alligevel bære Pligterne som Husmoder og som Børnernes Opdragerinde. — og det er deri Fejlen ligger.

Det er en af Samfundets største Uretfærdigheder, at der intet er gjort under disse Forhold for at værne Børnene; ti hvorledes passes de under saadanne Omstændigheder — ja det er noget, som Gaden eller Ulykkestilfældene paa Børnehospitalerne bedst kan fortælle om.

Spidsborgerne taler saa smukt om Familielivets Hellighed og Hjemmets Fred og Hygge, og naar de ser de stakkels pjaltede og barbenede Proletarbørn, saa ryster de paa de vise Hoveder og taler om de ligegyldige Mødre, som ikke bedre forstaaar at tage Vare paa Børnene. De kan eller vil ikke forstaa, at disse Mødre, af den haarde Nødvendighed, Kampen for Brødet, er kaldet bort, baade fra Hjem og Børn.

Arbejdernes Børn maa skøtte sig selv og maa søge deres Opdragelse paa Gaden eller hvor Tilfældet fører dem hen. De styrende i Samfundet gør kun lidt for at formidske Elendigheden. Først naar Barnet har løbet Linen ud, naar Gadeopdragelsen har fulden sit Værk, og Barnet af Mangel paa Omsorg og Tilsyn er ødelagt, baade aandelig og legemligt, først da tager Samfundet fat, saa har vi „Opforstringsanstalten for vanartede Børns Frelse“. Man kaster Brønden til, naar Barnet er druknet.

Et System, som er vor humane Tid fuldkomment uværdigt.

I Steden for ved fornuftige Foranstaltninger at forhindre, at Børnene blev vanartede og forvildede, lader man dem ganske rolig sejle deres egen Sø indtil det er for sent — saa tager man fat med „Energi“ og begynder at opdrage.

Man kan jo tale om, at Børneopdragelsen er en Privatsag, som paahviler Forældrene, men faktisk er det i alt Fald, at Børnene først og fremmest skal have baade Mad og Klæder. Det er jo ogsaa Forældrene, som skal skaffe dette til Veje, og naar de for at kunne dette maa gaa hver til sit Arbejde, saa er det jo klart, at det er umuligt for dem at give Børnene den Opdragelse og Beskyttelse, som disse har berettiget Krav paa. Just derfor, at Kampen for det daglige Brød lægger saa stærkt Beslag paa Forældrene, har disse ikke længere hverken intellektuel eller fysisk Kraft til at lede den opvoksende Slægt. Og denne Omstændighed gør, at Børneopdragelsen ikke længere kan være en Privatsag.

Naar den enkeltes Kræfter ikke er tilstrækkelige, maa Samfundet træde til.

Med Hensyn til Børneopdragelsen forlanger man mere af Proletarkvinderne end disse er i Stand til at yde. Og dette Misgreb, man saaledes gør sig skyldig i, gaar ikke alene ud over Kvinderne, som derved holdes nede i dobbelt Slaveri og næsten afskæres fra al intellektuel Udvikling, men det gaar i Særdeleshed ud over Børnene, idet disse, som oftest af Mangel paa tilstrækkelig Omsorg i Barmdommen, berøves Forudsætningerne for fremtidig Udvikling.

For at raade Bod paa dette, maa Tilsynet med Arbejderskernes Børn ind i et andet Spor. Hverken Samfundet eller Forældrene er tjent med, at den opvoksende Slægt forsømmes. Naar vi er komne saa

vidt i Udviklingen, at Kvinderne mere og mere maa paatage sig Forsørgelsespligten, og de som en Følge deraf ikke kan give Børnene den Opdragelse, som disse har Krav paa, maa Samfundet træde til og oprette Børneopdragsanstalter, hvor Mødrene kunne bringe deres Børn hen, og hvor de have Garanti for, at de bliver tilstrækkelig passede og tilsete. Alle vilde vinde derved, og Børnene mest. Mødrene kunde gaa beroliget til deres daglige Gerning, og Samfundet kunde sikkert spare Pengene til Anstalter for vanartede Børn. Dette vilde i alt Fald medføre en betydelig Lettelse for Kvinderne og bringe mange Mødres Bekymringer til at forstumme.

Risene paa Raadhuset.

Kære Fru Johanne Meyer!

Det har undret mig meget, at Kvindebladet „Hvad vi vil“ har forholdt sig fuldstændig tavs over for en saadan Sag som den ny Politilov, angaaende Børneafstraffelsen ved Ris paa Raadhuset. Bladet, som ellers taler de smaas Sag, kan da ikke være blind for det uheldige i denne for de „hjemløse“ Børn, som Straffen selvfølgelig vil ramme. Da jeg er sikker paa, at De deler min Mening, giver De mig nok Plads for følgende Bemærkninger.

Jeg er, som De véd, Bestyrerinde af Børnehjemmet Kanas første Afdeling, hvor jeg har været Plejemoder i tolv Aar for forældreløse Børn, og i de tolv Aar har jeg haft ikke én, men mange Erfaringer med Hensyn til, hvor vanskelig en Sag det er at hjælpe de ofte baade legemlig og aandelig forkomne smaa til Rette.

Politiloven, som Borgerrepræsentationen har vedtaget, finder jeg i høj Grad hensynsløs for Børnernes Vedkommende, og jeg kan ikke begribe, at nogen Mand, som selv er Fader, hvilket jeg forudsætter, at mange af Borgerrepræsentanterne er, kan give sit Minde til slig en Lovs Gennemførelse, som jeg finder i høj Grad skadelig og demoraliserende for de Børn, den kommer til at gaa ud over, da den selvfølgelig vil ramme dem, som allerede har lidt Skibbrud baade paa Sjæl og Legeme. Det, det gælder om, er at faa disse hjælpne til Rette, hvilket jo er Kernen i enhver Straf, som en Pædagog en Gang sagde: „at den Straf, som ikke med det samme er en Haandsrækning, duer ikke“. Og jeg tillader mig at tro, at de Ris, som et Barn faar paa Raad- og Domhuset, bliver alt andet end en Haandsrækning — men snarere det første Trin paa Forbryderbanen. Jeg sætter for Eksempel, at en Pige mellem 10 og 15 Aar bliver dømt til Ris, netop i denne farlige kritiske Alder, (som er fælles baade for Piger og Dreng) hvis hun nu skulde eje blot en Ubetydelighed af Æresfølelse, da er jeg vis paa, at med hvert Slag hun faar, saa vil hun synke dybere og dybere i sin egen Agtelse; ti jeg har nemlig bl. a. hørt, at det er en Mand, som har den Gerning at give Børnene Ris, hvilket jo ogsaa er naturligt — thi hvilken Kvinde vilde give sig af med sligt? Men netop, at det er en Mand, og efter al Rimelighed en hjærløs Person — thi hvilken Mand med Hjærte og Æres-